

2022-10-26

Barkskeppet *Stella Maris* – två gånger svensk

Vi fortsätter med konsuln och vinhandlaren Lagergrens fartyg. Nedan ser vi barken *Stella Maris* som löpte av stapel sommaren 1869 vid Robertsfors bruks varv uppe vid Sikeå. Fartyget var på cirka 190 nyläster (569 nrt) och döptes till *Malabar*. Skeppsbyggmästare var O.P. Åberg och beställare var brukspatronen själv, Fredrik Petersen.

Denne herre tillhörde en från Slesvig-Holstein till Stavanger inflyttad släkt som i Norge byggt upp en smärre förmögenhet. År 1858 hade han övertagit 15/24 i Robertsfors bruk och påbörjat en egen rederirörelse med huvudkontor i Stockholm.

Redan mindre än ett år efter sjösättningen såldes fartyget liggandes i Le Havre med en träläst ombord för 120 000 francs. Möjligen döptes fartyget nu om till *Stella Maris* av den nye ägaren.

Tolv år senare, i februari 1882, låg hon i Saint-Nazaire och var till salu igen. Nu slog konsul Lagergren till, då bosatt i Paris, och köpte henne. Wilhelm Ternström från Karlshamn blev befälhavare och tillsammans med en nyckelbesättning från Karlshamn tog han sig ned till Saint-Nazaire och tog över fartyget. Första resan gick till Pensacola i Florida i barlast för att ta hem en träläst till Emden.

Efter denna första resa gick hon i barlast till Windskärs varf utanför Sundsvall för en större ombyggnad vintern, våren och sommaren 1883. I augusti sattes hon i trafik igen och intog en trälast i Iggesund för Spanien.

Därefter blev det transocean trampfart med typiska hamnar som Buenos Aires, New York, Kapstaden, Port Elisabeth, Brunswick, Aspinvall (Colón), Cardiff, Greenock, Le Havre, Pensacola, North Shields, Tybee, Paramaribo och Mobile. Det handlade alltså mycket om bulkvarorna spannmål, kol, trä och fosfat.

Sommaren 1893 återkom hon till Sverige och Stockholm för första gången på tio år. Det blev en äventyrlig resa. Hon hade i december 1882 tagit in en last av pitch pines i Mobile för Wolgast. Vid rundningen av Skagen i början av februari 1883 blev hon ordentlig nedisad och tvingades ankra upp ost om Skagens rev. Där satt hon sedan fast i fem dagar innan en av Svitzer bärgningsångare kunde ta in henne till Fredrikshamn med skrovet och kopparbeklädnaden svårt åtgånget. Till Wolgast anlände hon sedan först i mitten av april. Efter lossning av lasten Wolgast kom hon i barlast till Stockholm den 20 maj.

Därefter seglade hon ytterligare några år för konsul Lagergren. Den 1 december 1894 lämnade hon Wilmington med en last för London. När hon två månader senare fortfarande inte hade dykt upp i London befarade man att något hänt och hon hamnade på den s.k. "overdue insurance market" i London där försäkringsbolagen kunde teckna återförsäkringar av försenade fartyg som ev. hade förlit. Men till allas glädje dök hon upp i London den 12 mars 1895 efter 103 dagar till sjöss med tidvis hårda sydoststormar som upprepade gånger drivet henne rejält ur kurs.

År 1896 såldes hon till skeppshandlare Waldemar Widestedt i Sundsvall. I januari 1899 kunde man läsa i tidningarna att Widestedt sålt fartyget till konsul W. Schwartz i Fredrikstad. Namnet kortades nu till *Stella*. År 1906 verkar det ha varit färdigseglat för fartyget och 1911 rapporteras hon som upphuggen.

Bilden på *Stella Maris* kommer från Sjöhistoriska museet. Eftersom skepparen anges som A.W. Ternström så bör tavlan vara målad någon gång mellan 1882 och 1886. Mannen bakom tavlan är den kände engelske marinmålaren Charles Kensington (1852-1920). Han var född i London som yngst i en syskonskara på tio barn. I sin ungdom var han till sjöss i fyra år.

Text: Bo Jershed